

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünden:

**HAVA ARACI MİLLİYETİ VE TESCİL İŞARETLERİ YÖNETMELİĞİ
(SHY-7)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Yönetmeliğin amacı; hava araçlarında kullanılacak milliyet ve tescil işaretini, yerlerini, ölçülerini, karakter tiplerini, tescilini, tescil sertifikası ve kimlik plakasını belirlemeye ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Yönetmelik; ICAO tarafından yayımlanan Ek-7 gereklilikleri esas alınarak, azami kalkış ağırlığı 25 kg'a kadar olan insansız hava araçları, meteorolojik amaçla kullanılan meteoroloji balonları, yüksüz insansız serbest balonlar hariç olmak üzere Genel Müdürlük tarafından tutulan hava aracı siciline kaydedilecek ve kaydedilmiş hava araçlarını kapsar.

(2) Ülkemizde üretilen hava araçları, ülkemizde ya da yurt dışında tescil edilene kadar sicile geçici olarak tescil olunabilir.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Yönetmelik, 14/10/1983 tarih ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ile 15/07/2018 tarih ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 No'lu Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

MADDE 4 - (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Balon: Motorsuz çalışan havadan hafif hava aracını,
- b) Çok Hafif Hava Aracı (Sabit Kanat): Motor teçhizatına sahip, azami kalkış ağırlığı 750 kg ve altında olan sabit kanatlı hava araçlarını,
- c) Çok Hafif Hava Aracı (Döner Kanat): Motor teçhizatına sahip, azami kalkış ağırlığı 600 kg ve altında olan döner kanatlı hava araçlarını,
- ç) Çok Hafif Hava Aracı (Esnek Kanat) : Esnek kanatlı çok hafif hava aracı: Motor teçhizatına sahip, hareketli ağırlık merkezi ile iki eksenle kumanda edilebilen azami kalkış ağırlığı 500 kg. ve altında olan esnek kanatlı hava araçlarını,
- d) Deneysel Hava Aracı : Bir tip sertifikasına sahip olmayan veya kalıcı ya da bir modifikasyona istinaden geçici olarak mevcut tip sertifikasına uyumunu kaybetmiş veya yalnızca araştırma ve geliştirme faaliyetleri için tasarlanıp üretilmiş ve emniyetli operasyon yapabilmek için gerekli özellik ve niteliklere sahip olduğu gösterilebilen hava aracını,
- e) Döner Kanatlı Hava Aracı (Rotorkraft): Kaldırma kuvvetini havanın bir veya daha fazla rotordaki tepkisinden alan havadan daha ağır hava aracını,
- f) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü
- g) Gyroplane: Motor teçhizatına sahip, rotoru motordan bağımsız dönerek uçabilen, azami kalkış ağırlığı 600 kg. ve altında olan çok hafif hava aracını,

ğ) Havadan ağır hava aracı: Uçuş sırasındaki kaldırma kuvvetini başlıca aerodinamik güçlerden alan herhangi bir hava aracını,

h) Hava aracı : Havalanabilen ve havada seyredebilme kabiliyetine sahip her türlü hava aracını,

ı) Hava gemisi : Havadan hafif motorlu hava aracını,

i) Havadan hafif hava aracı : Uçuş sırasındaki tutunma gücünü, başlıca havada süzülebilme kabiliyetinden alan herhangi bir hava aracını,

j) Helikopter : Kaldırma kuvvetini havanın büyük ölçüde yatay eksen etrafında dönen bir veya daha fazla motorlu rotorla tepkisinden alan havadan daha ağır hava aracını,

k) ICAO : Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatını,

l) İnsansız hava aracı (İHA) : İnsansız hava aracı sisteminin bir bileşeni olarak işletilen, aerodinamik kuvvetler aracılığıyla sürekli uçuş yapma yeteneğinde olan, üzerinde pilot bulunmaksızın uzaktan İHA pilotu tarafından kontrol edilerek veya otonom operasyonu İHA pilotu tarafından planlanarak uçurulan ya da havada kalabilen hava aracını,

m) Ornitopter : Kaldırma kuvvetini büyük ölçüde havanın kanat çırpma hareketi yapan kanatlarla tepkisinden alan havadan daha ağır hava aracını,

n) Planör: Kaldırma kuvvetini büyük ölçüde verilen uçuş şartlarında sabit kalan yüzeylerdeki aerodinamik tepkilerden alan havadan daha ağır motorsuz hava aracını,

o) Uçak: Uçuş sırasındaki kaldırma gücünü büyük ölçüde verilen uçuş durumlarında sabit kalan yüzeylerdeki aerodinamik tepkilerden alan havadan daha ağır motorlu hava aracını,

ö) Uluslararası operasyon ajansı: 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanun ile onaylanmış olan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması'nın 77 nci maddesinde tanımlanan türde bir ajansı,

p) Yanmaz materyal: Isıya dayanıklılığı çelik kadar veya daha iyi olan, her iki durumdaki boyutları özel amaca uygun olan materyali, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulama Usul ve Esasları

Hava araçları sınıflandırması

MADDE 5 - (1) Hava araçları sınıflandırması bu Yönetmeliğin Ek-1 sayılı tablosuna göre yapılır.

(2) Pilotsuz olarak kullanılmak istenen bir hava aracı, insansız hava aracı olarak sınıflandırılır. İnsansız serbest balonlar da insansız hava aracı kapsamındadır.

Kullanılacak milliyet ve tescil işaretleri

MADDE 6 - (1) Bu Yönetmeliğin Ek-1 sayılı tablosunda açıklanan hava araçlarına Tescil Milliyeti ile başlayan ve (-) işaretinden sonra Türk alfabesindeki üç harf ile devam eden tescil işareti verilir. Tescil işareti rezervleri bir yıl süre ile muhafaza edilir.

(2) İnsansız hava araçlarının tescil işaretlerinde harf ile birlikte rakam kombinasyonu kullanılır.

(3) Milliyet işareti Uluslararası Telekomünikasyon Birliği'nce tescil ülkesine tahsis edilmiş telsiz çağrı işaretlerinde yer alan milliyet işaretleri serisinden seçilir. Milliyet işareti Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatına bildirilir. Türkiye'nin milliyet işareti TC'dir.

(4) Türk sivil hava araçları için tescil işareti harf kombinasyonlarından oluşur. Tescil işareti ulusal işareten sonra hava aracı sınıflarına göre, çok hafif hava araçları için U harfi, balon için B,

helikopter için H, zirai amaçlı hava araçları için Z ve planörler için P harfi ile başlayan üçlü harf kombinasyonlardan seçilmelidir. Belirtilen bu hava araçları için tahsis edilen harflerin dışında kalan diğer harfler genel hava aracı sınıfları için kullanılır. İstisnai durumlar Genel Müdürlükçe değerlendirilir. Makul gerekçeler olmadıkça Sicile kayıtlı bir hava aracının tescil işareti değiştirilmez. Sicilden terkin edilen hava araçlarına ait tescil işareti, on yıl süre ile tekrar kullanırlmaz.

(5) İnsansız hava araçları için tescil işareti I harfi ile başlayıp, sıralı rakam ile devam eder. İnsansız hava araçları için ayrı bir sicil kaydı tutulur.

(6) Tescil işaretiinde, Uluslararası Sinyal Kodları Bölüm II'de kullanılan beş harfli kombinasyonlarla, Q kodda kullanılan üç harfli Q ile başlayan kombinasyon ve XXX, PAN, TTT, SOS, ILF gibi acil durum sinyalleri ile karıştırılacak kombinasyonlar kullanılmaz.

Milliyet ve tescil işaretlerinin yerleri

MADDE 7 - (1) Genel hava araçları: Milliyet ve tescil işareti hava aracı üstüne boyanmalı veya benzer seviyede kalıcı olacak şekilde takılmalıdır. İşaretler her zaman temiz ve görülebilir nitelikte olmalıdır.

(2) Aşağıda sınıfları belirtilen hava araçlarında, açıklanan noktalara tescil işareti yerleştirilmelidir.

a) Hava gemileri: Hava gemilerinde işaretler gövdeye veya sabitleyici yüzeylerde olabilir. Gövdede olduğunda uzunlamasına gövdenin her iki tarafına ve simetri çizgisinde üst yüzeye de yerleştirilmelidir. İşaretler sabitleyici yüzeydeyse yatay ve dikey sabitleyicilerde olmalıdır. Yatay sabitleyicilerdeki işaretler üst yüzeyin sağ yarısına ve alt yüzeyin sol yarısına, harflerin ve numaraların üstleri hücum kenarına doğru olacak şekilde, dikey sabitleyicilerdeki işaretler dipteki yarı sabitleyicinin iki tarafında harfler ve numaralar yatay yerleştirilmiş şekilde olmalıdır.

b) Küresel balonlar: İnsansız serbest balonlar dışında, tescil işaretinin, her bir balon üzerine ikisi yanlarda en az bir panel büyüklüğünde; biri de üstte en az üç panel büyüklüğünde olacak şekilde, kolaylıkla okunacak renkte yazılmalıdır.

c) Küresel olmayan balonlar: İnsansız serbest balonlar dışında, işaretler her iki tarafta da olmalıdır. Balonun maksimum yatay kesitine yakın teçhizat bandının veya sepet bağlanma kablosunun bağlanma noktasının hemen üstüne yerleştirilmelidir.

ç) Havadan hafif hava aracı: İnsansız serbest balonlar dışında, kenar işaretleri hem kenarlardan hem de yerden görülebilir olmalıdır.

d) İnsansız hava aracı: İşaretler hava aracı kolayca tanımlanabilecek şekilde yerleştirilmelidir.

(3) Havadan ağır hava araçlarında tescil işareti aşağıda açıklanan kısımlara yerleştirilmelidir.

a) Kanatlar: Havadan ağır hava araçlarında işaretler öncelikle kanat yapısının alt yüzeyinde olmalıdır. Kanadın alt yüzeyinin tamamı boyunca uzanmadıkça kanadın sol yarısının alt kısmında da olmalıdır. Mümkün olduğunca kanatların ön ve arka kenarlarına eşit mesafede olmalıdır. Harflerin üstleri kanadın hücum kenarına doğru olmalıdır.

b) Gövde veya gövdeye eşdeğer yapı ve dikey kuyruk yüzeyleri: Havadan ağır hava araçlarında işaretler gövdenin her iki tarafında, kanatlar ve kuyruk yüzeyi arasında veya dikey kuyruk yüzeylerinin üst yarılarında olmalıdır. Sadece tek bir dikey kuyruk yüzeyinde olduğunda her iki tarafta da bulunmalıdır. Birden fazla dikey kuyruk yüzeyinde olduğunda dış yüzeylerin dışarı bakan kısımlarında olmalıdır.

c) Özel durumlar: Havadan ağır bir hava aracı bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen parçalara sahip değilse işaretler hava aracı kolayca tanımlanabilecek şekilde yerleştirilmelidir.

Milliyet ve tescil işaretlerinin ölçüleri

MADDE 8 - (1) Tescil işaretlerinde kullanılan harf ve numaralar eşit yükseklikte olmalıdır.

(2) Havadan hafif hava araçlarında bu maddenin birinci fıkrasında istenilen ölçüleri aşağıdaki şekilde olmalıdır.

a) Havadan hafif hava araçlarında, insansız serbest balonlar dışındaki işaretler en az 50 santimetre yüksekliğinde olmalıdır.

b) İnsansız serbest balonlar ile ilgili işaretlerin ölçüleri kimlik plakasının takıldığı yükün ölçüleri dikkate alınarak en az 75 santimetre yüksekliğinde olmalıdır.

c) Özel Durumlar: Eğer havadan hafif bir hava aracı bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen işaretleri taşıyacak büyüklükte parçalara sahip değilse, tescil işareti hava aracının kolaylıkla tanınabilmesini sağlayacak şekilde yazılmalıdır.

(3) Havadan ağır hava araçlarında bu maddenin birinci fıkrasında istenilen ölçüler aşağıdaki şekilde olmalıdır.

a) Kanatlar: Havadan ağır hava araçlarının kanatlarındaki işaretlerin yüksekliği en az 50 santimetre olmalıdır

b) Gövde veya gövdeye eşdeğer yapı ve dikey kuyruk yüzeyleri: Havadan ağır hava araçlarının gövde ve dikey kuyruk yüzeylerindeki işaretlerin yüksekliği en az 30 santimetre olmalıdır.

c) Özel durumlar: Havadan ağır bir hava aracı bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen işaretleri taşıyacak büyüklükte parçalara sahip değilse, işaretlerin ölçüleri hava aracının tanınabilmesini sağlayacak şekilde ve sahip olduğu parça ebatlarına uygun ölçülerde olmalıdır.

Milliyet ve tescil işaretlerinin nitelikleri

MADDE 9 - (1) Harfler Roma harfi tipinde, süslemesiz ve büyük harf olmalıdır. Numaralar süslemesiz normal rakamlar olmalıdır

(2) I harfi ve 1 sayısı hariç olmak üzere; her bir harfin genişliği ve kısa çizgi (-) işaretinin uzunluğu, harflerin boyunun üçte ikisi kadar olmalıdır.

(3) Harfler ve çizgiler düz çizgilerden oluşmalı ve arka fonla kontrast oluşturacak bir renkte olmalıdır. Çizginin kalınlığı harfin yüksekliğinin altıda biri olmalıdır.

(4) Her bir harf takip ettiği veya önüne geldiği harften, harf genişliğinin dörtte birinden az olamayacak kadar bir mesafede olmalıdır. Kısa çizgi (-) de bu amaçla bir karakter olarak değerlendirilmelidir.

(5) Gövde üzerinde hava aracı standartlarına uygun olarak hazırlanmış Türk Bayrağı resmi bulunmalıdır.

Milliyet ve tescil işaretlerinin tescili

MADDE 10 - (1) Tescil belgesi düzenlenmiş olan her bir hava aracının güncel bilgi ve belgeleri SHGM tarafından tutulan hava aracı siciline kaydedilir. İnsansız serbest balonların tescilinde, salınma tarihi, saati ve yeri, balonun tipi ve operatörün adı kayıt altına alınır.

Tescil sertifikası

MADDE 11 - (1) Genel Müdürlük tarafından, Ek-2'de yer alan tablodaki bilgileri içeren hava aracı tescil sertifikası düzenlenir.

(2) Tescil sertifikasındaki bilgilerin İngilizce karşılığı da yazılır.

(3) Tescil sertifikasının hava aracında bulundurulması zorunludur.

Kimlik plakası

MADDE 12 - (1) Her hava aracı, en azından Türk milliyeti ve tescil işaretinin yazılı olduğu bir plakayı taşımak zorundadır. Plaka yanmaz metalden veya diğer uygun fiziksel özelliklere sahip yanmaz materyalden yapılmış olmalıdır.

(2) Kimlik plakası hava aracında ana giriş yakınında kolay görünür bir yerde olmalıdır.

(3) İnsansız serbest balonlarda, yükün hemen dışında bariz şekilde takılı olmalıdır.

(4) İnsansız hava araçlarında ana giriş veya bölmeye yakın bir pozisyonda veya ana giriş veya bölme yoksa hava aracının dış kısmında takılı olmalıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Mevcut hava araçlarının yeni şartlara uyumu

GEÇİCİ MADDE 1 - (1) Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce tescil işareti verilmiş hava araçlarının bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç altı ay içerisinde gerekli tüm şartları karşılar duruma getirilmesi zorunludur.

Tescil işareti başlangıç harflerine uygun olmayan hava araçları

GEÇİCİ MADDE 2 - (1) Genel Müdürlük değerlendirmesi dışında olup, 6 ncı maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen tescil işareti başlangıç harflerine uygun olmayan hava araçları için hava aracı sahibi tarafından Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten itibaren 1 (bir) yıl içerisinde başvuru yapılması durumunda, gerekliliğe uygun şekilde tescil işareti düzenlenir.

Yürürlük

MADDE 13 - (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(2) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 14 - (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren 11/09/2014 tarihli Hava Aracı Milliyeti ve Tescil İşaretleri Talimatı (SHT-7) yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürütme

MADDE 15 - (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

EKLER:

EK-1 - Genel Hava Aracı Sınıflandırması

EK-2 - TESCİL SERTİFİKASI